

РЕГУЛЮВАННЯ ДОХОДІВ ЯК ЧИННИК ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЯКОСТІ ЖИТТЯ НАСЕЛЕННЯ

Т. А. КОСТИШИНА, доктор економічних наук, професор;

О. О. КРАВЧЕНКО

(Вищий навчальний заклад Укоопспілки

«Полтавський університет економіки і торгівлі»)

Анотація. Метою статті є дослідження проблем регулювання доходів у контексті забезпечення якості життя населення. **Методика дослідження.** Вирішення поставлених у статті завдань здійснено за допомогою таких загальнонаукових і спеціальних методів дослідження: аналізу та синтезу, систематизації та узагальнення, діалектичного підходу. **Результати.** Стаття присвячена певним аспектам формування і регулювання доходів у контексті забезпечення соціального діалогу, гідної праці та її оплати, якості життя населення. Розглянуто дефініцію «якість життя населення» з різних наукових точок зору, проаналізовано динаміку кількості зайнятого населення, мобільності робочої сили, стану оплати праці та дотримання вимог колективно-договірного регулювання соціально-трудова відносин. **Практична значущість результатів дослідження.** Запропоновані аспекти регулювання доходів сприятимуть забезпеченню соціального діалогу, гідної праці та її оплати, підвищенню якості життя населення.

Ключові слова: доходи, якість життя, оплата праці, соціальний діалог, гідна праця, соціально-трудова відносини.

Постановка проблеми в загальному вигляді та зв'язок із найважливішими науковими чи практичними завданнями. У сучасних умовах глобалізації та євроінтеграції України важливим та актуальним є формування конкурентоспроможної економіки, яка буде здатна в максимально стислі строки забезпечити високі темпи економічного зростання, адаптуватися до закономірностей світової господарчої системи й підвищити добробут населення.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Проблеми рівня доходів і якості життя населення в різних аспектах відображені в дослідженнях Р. Арона, Д. Белла, Дж. Гелбрейта, А. Камю, С. Маккола, А. Маслоу, У. Ростоу, Ж.-П. Сартра, О. Тофлера, Дж. Форестера, Е. Фрома, М. Хайдеггера, К. Ясперса та ін. Даній тематиці свої праці присвятили такі вчені пострадянського простору: С. Айвазян, Д. Богиня, В. Геєць, В. Бовков, Б. Бойцов, А. Глічев, О. Грішнова, В. Дробишева, В. Жеребін, М. Кизим, А. Колот, Ю. Крянев, Ю. Крупнов, Е. Лібанова, Л. Лісогор, О. Макарова, В. Мандибуря, В. Новіков, В. Онікієнко, О. Палій, І. Петрова,

М. Плущевський, О. Субетто, Л. Черенько, Ф. Узунов та ін.

Формування цілей статті (постановка завдання). Метою статті є дослідження проблем регулювання доходів у контексті забезпечення якості життя населення.

Виклад основного матеріалу дослідження з повним обґрунтуванням отриманих наукових результатів. Вивчення проблем якості життя населення є своєчасним та актуальним із багатьох причин. По-перше, якість трудового життя – це узагальнювальна характеристика умов використання людського капіталу та трудового потенціалу. По-друге, оскільки більша частина свідомого життя дорослих людей проходить на робочому місці, висока якість трудового життя стає чи не найголовнішою складовою якістю життя загалом, підґрунтям становлення проголошеної в Конституції України соціальної держави. По-третє, висока якість трудового життя є важливим чинником підвищення ефективності роботи підприємства, оскільки позитивно впливає на організацію праці, її продуктивність, на якість робочої

сили, на корпоративну культуру й мотивацію праці. По-четверте, якість трудового життя є результатом і показником стану та міри розвиненості соціально-трудоких відносин, а також цільовим орієнтиром у проведенні соціального діалогу із приводу забезпечення сприятливих умов трудової діяльності. По-п'яте, інтелектуалізація виробництва та праці, потреби інноваційного розвитку підприємства висувають до працівників чимраз нові й нові вимоги – і у професійному, і в особистісному зростанні, у творчому ставленні до праці, у повазі до організації [1, с. 308].

Якість життя населення на сучасному етапі є головним критерієм розвитку науково-технічного та людського потенціалу держави. Забезпечення гідного рівня життя населення має бути безперечним пріоритетом державної та регіональної політики, а якість життя населення України – відповідати параметрам, досягнутим розвиненими країнами світу.

За класичним визначенням, рівень життя – це складна комплексна соціально-економічна категорія, що виражає ступінь задоволення матеріальних і нематеріальних потреб людини.

Ця категорія є важливим соціально-економічним критерієм під час вибору напрямів і пріоритетів розвитку країни загалом та її окремих регіонів.

Проблему рівня та якості життя почали вивчати із середини XVII ст. Вихідні уявлення про рівень добробуту як певних стандартів життя сформульовані в роботах А. Сміта та Д. Рікардо. Наразі зміст категорії «якість життя» трактують не лише як споживчі блага та умови праці, а й ступінь розвинення сфери обслуговування. Термін «якість життя» з'явився в середині XX ст., коли категорія «рівень життя» була вже не в змозі всебічно охарактеризувати добробут населення. В історії людства поряд із зростанням матеріального добробуту з'явилися й негативні явища, зокрема зростання соціальної напруги та погіршення екології.

Спочатку поняття якості життя мало абстрактну форму, засновану на необхідності доповнення матеріального добробуту оцінками стану економічної безпеки та негативного впливу довкілля.

У табл. 1 представлені деякі дефініції поняття «якість життя».

Таблиця 1

Дефініції поняття «якість життя»

Автори	Визначення	Джерело
Всесвітня організація охорони здоров'я (ВООЗ)	Сприйняття індивідумом його положення в житті в контексті культури та системи цінностей, у яких індивідум живе, та у зв'язку з цілями, очікуваннями, стандартами й інтересами цього індивідума	[2]
О. Донченко	Якість життя – це життєва реальність, яка складається з багатьох чинників. Головним серед них для індивіда є: 1) відчуття внутрішньої свободи, тобто самосприйняття, відкритість; 2) відчуття «ліктіа» або психологічної захищеності; 3) набуття власного життєвого оточення, у якому людина реалізує свій природний та соціальний потенціал; 4) соціальний порядок... головним показником якості життя є соціальне самопочуття його громадян	[3]
В. Дробишева	Інтегральна якісна характеристика життя людей, яка розкриває не лише життєдіяльність, життєзабезпечення, але й життєздатність суспільства як цілісного організму, соціальні якості	[4]
І. Елісеєва	Узагальнююча економічна категорія, яка містить у собі не лише рівень споживання матеріальних благ та послуг, але й задоволення духовних потреб, здоров'я, тривалість життя, умови навколишнього середовища, морально-психологічний клімат, душевний комфорт	[5]
Е. Лібанова	Якість життя відрізняється від рівня життя шляхом включення до категорії «рівень життя» таких характеристик: умови життя, праці та зайнятості, побути та дозвілля, стану здоров'я, рівня освіти, природного середовища тощо	[6]
С. Маккол	Найкращий підхід до оцінки якості життя полягає в оцінюванні ступеня, у якому досягаються людські «необхідні умови щастя», тобто ті вимоги, котрі є необхідними (хоча й недостатніми) умовами щастя будь-кого, ті, «без яких жодний член людської раси не може бути щасливим»	[7]

Продовж. табл. 1

Автори	Визначення	Джерело
Г. Петропавлова	Соціально-економічна категорія, яка відображає ступінь досягнення за сформованого рівня загроз усіх елементів установленого стандарту життя населення	[8]
В. Тарабановський	Категорія «якість життя» розуміється як ступінь відповідності існуючих соціальних, економічних, побутових та інших умов певним нормативам з точки зору конкретної людини	[9]

Отже, якість життя – це системне поняття, що визначається єдністю його компонентів: самої людини як біологічної і духовної істоти, її життєдіяльності та умов, у яких вона відбувається.

Доходи населення є однією із ключових характеристик якості життя населення. Доходи населення – це сукупність грошових коштів і натуральних надходжень, спрямованих на підтримку фізичного, морального, економічного та інтелектуального стану людини й на задоволення їх потреб. Вони формуються за рахунок оплати, виплати соціальних фондів (регіональних, місцевих, а також фондів споживання підприємств та організацій), підприємницьких доходів, доходів від особистого підсобного господарства й індивідуальної трудової діяльності, доходів від інших джерел.

Формування доходів населення залежить від кількості зайнятого населення, мобільності робочої сили, стану оплати праці та дотримання вимог колективно-договірного регулювання соціально-трудова відносин.

За даними вибіркового обстеження населення (домогосподарств) з питань економічної активності, кількість зайнятого населення віком 15–70 років у 2015 р. становила 16,4 млн осіб, або 56,7 % населення відповідного віку. Кількість найманих працівників підприємств, установ, організацій (далі – підприємства) у 2015 р. становила 9,5 млн осіб, або 57,8 % усіх зайнятих. З урахуванням кількості тимчасових працівників, які були залучені до підготовки та проведення виборів депутатів місцевих рад і сільських, селищних, міських голів.

Середньооблікова кількість штатних працівників підприємств у 2015 р. становила 8,1 млн осіб. Крім того, на умовах зовнішнього сумісництва було зайнято 248,8 тис. осіб, а за цивільно-правовими договорами – 242,2 тис. осіб.

За статевою ознакою кількість штатних працівників у 2015 р. розподілялася майже

порівну. Проте за сферами прикладання праці існують суттєві відмінності. Так, жіноча праця була більш поширена в поштової та кур'єрській діяльності, де питома вага жінок у загальній кількості штатних працівників становила 86,4 %, у сфері охорони здоров'я та надання соціальної допомоги – 82,0 %, освіти – 76,9 %, функціонуванні бібліотек, архівів, музеїв та інших закладів культури – 79,3 %, текстильному виробництві, виробництві одягу, шкіри, виробів зі шкіри та інших матеріалів – 76,6 %, сфері творчості, мистецтва та розваг – 67,3 %, тимчасовому розміщуванні й організації харчування – 66,6 %, фінансовій і страховій діяльності – 66,1 %. Традиційно чоловічими сферами прикладання праці залишаються будівництво (80,1 % у загальній кількості штатних працівників), добувна промисловість і розроблення кар'єрів (76,0 %), виробництво меблів, іншої продукції, ремонт і монтаж машин та устаткування (72,0 %), діяльність у сфері транспорту (71,2 %), сільське господарство, лісове господарство та рибне господарство (70,8 %), металургійне виробництво, виробництво готових металевих виробів, крім машин та устаткування (69,9 %), складське господарство та допоміжна діяльність у сфері транспорту (69,6 %), виробництво машин та устаткування (69,3 %), виробництво гумових і пластмасових виробів, іншої неметалевої мінеральної продукції (69,2 %).

Динаміка зайнятості працівників формується під впливом руху кадрів, який характеризується рівнем мобільності. Найбільш високий рівень мобільності у 2015 р. спостерігався у сільському господарстві, оптовій та роздрібній торгівлі, сфері тимчасового розміщування й організації харчування, діяльності у сфері адміністративного та допоміжного обслуговування, де кількість вибулих і прийнятих перевищувала середньооблікову кількість штатних працівників на 2,5–13,3 %. Також високий коефіцієнт мобільності зафіксований у фінан-

совій та страховій діяльності (87,3 %), на підприємствах із виробництва харчових продуктів, напоїв та тютюнових виробів (85,6 %), у будівництві (80,9 %).

Серед працівників більш високий рівень мобільності спостерігався в чоловіків. Коефіцієнти обороту робочої сили для чоловіків як за рівнем прийому (28,6 %), так і за рівнем звільнення (36,9 %) переважали, аналогічні показники для жінок (відповідно 20,0 % та 24,4 %).

Як і в попередні роки, у 2015 р. перевищення кількості вибулих працівників порівняно із прийнятими спостерігалось в усіх видах економічної діяльності. Із загальної кількості вибулих переважна більшість працівників (85,9 %) залишили робочі місця за власним бажанням. При цьому частка працівників, звільнених у зв'язку зі скороченням штатів, відносно середньооблікової кількості штатних працівників збільшилася порівняно із 2014 р. на 0,6 в.п.

За адміністративними даними державної служби зайнятості, кількість вільних робочих місць (вакантних посад), заявлених роботодавцями, на кінець 2015 р. становила 25,9 тис., що на 26,6 % менше, ніж на кінець 2014 р.

Важливою складовою формування доходів населення є оплата її праці працівників. Середньомісячна номінальна заробітна плата штатного працівника у 2015 р. порівняно із 2014 р. зросла на 20,5 % і становила 4195 грн (для порівняння у 2014 р. зростання показника становило 6 %). Найбільш оплачуваними у країні були працівники авіаційного транспорту, фінансової та страхової діяльності, інформації та телекомунікацій, професійної, наукової та технічної діяльності, а серед промислових видів економічної діяльності – працюючі на підприємствах із виробництва основних фармацевтичних продуктів і фармацевтичних препаратів, виробництва коксу та продуктів нафтоперероблення, добувної промисловості й розроблення кар'єрів: розмір оплати праці у цих видах діяльності перевищив середній в економіці в 1,5–4,4 раза.

Разом із тим рівень оплати праці в закладах охорони здоров'я залишався майже на третину нижчим за середній показник в економіці, в освіті – більше ніж на чверть. У цілому 2,5 % освітян і 2,7 % працівників охорони здоров'я отримують заробітну плату на рівні прожит-

кового мінімуму для працездатної особи. У 2014 р. ці показники становили відповідно 4,2 % та 5,1 %.

Також значно нижчою була заробітна плата працівників поштової та кур'єрської діяльності, тимчасового розміщування й організації харчування, текстильного виробництва, виробництва одягу, шкіри, виробів зі шкіри та інших матеріалів. Співвідношення рівня оплати праці в зазначених видах діяльності із середнім в економіці не перевищувало 69 %.

Заробітна плата жінок у середньому в економіці країни була на 25,1 % нижчою за відповідний показник у чоловіків (у 2014 р. – на 23,7 %). Така розбіжність спостерігалась у переважній більшості видів економічної діяльності.

Водночас існує певна варіація гендерної нерівності в оплаті праці залежно від сфери діяльності. Найменша різниця в рівні оплати праці за статтю – у сфері адміністративного та допоміжного обслуговування (1,1 %), діяльності транспорту (4,5 %), операціях із нерухомим майном (5,8 %), освіті (6,6 %). Найбільш значна різниця середнього розміру заробітної плати жінок і чоловіків спостерігалась у сфері мистецтва, спорту, розваг та відпочинку (52,8 %), добуванні кам'яного та бурого вугілля (49,4 %), поштової та кур'єрській діяльності (35,4 %), фінансовій та страховій діяльності (33,6 %).

Загалом більше ніж у двох третин працівників нарахована заробітна плата не перевищувала середній рівень у країні (5 230 грн). Серед працівників, які отримали нарахування із заробітної плати понад 5 тис. грн, переважна більшість спостерігалась у видах економічної діяльності з високим рівнем оплати праці, зокрема в авіаційному транспорті (68,6 % зайнятих у цьому виді діяльності), на підприємствах із виробництва основних фармацевтичних продуктів і фармацевтичних препаратів (65,5 %), добування кам'яного та бурого вугілля (65,6 %), з виробництва коксу та продуктів нафтоперероблення (59,9 %), у водному транспорті (59,6 %), фінансовій та страховій діяльності (58,7 %).

Індекс реальної заробітної плати в середньому за 2015 р. порівняно із 2014 р. становив 79,8 %, а за січень–грудень (грудень 2015 р. до грудня 2014 р.) – 90,1 %.

Упродовж 2015 р. загальна сума заборгова-

ності з виплати заробітної плати збільшилася на 42,5 %, або на 560,8 млн грн і на 1 січня 2016 р. становила 1 880,8 млн грн.

Обсяг невиплаченої заробітної плати на початок січня 2016 р. дорівнював 4,4 % фонду оплати праці, нарахованого за грудень 2015 р.

Упродовж 2015 р. сума невиплаченої заробітної плати зросла в 14 регіонах України, найсуттєвіше – у Луганській (на 444,1 млн грн), Харківській (на 47,0 млн грн), Одеській (на 30,0 млн грн) та Дніпропетровській (на 16,1 млн грн) областях. У решті областей зафіксовано зменшення розміру боргу на 0,5–9,2 млн грн.

Основою соціального діалогу на рівні підприємства є колективно-договірне регулювання соціально-трудова відносин. Станом на 31 грудня 2015 р. у країні зареєстровано 69,6 тис. колективних договорів. Кількість охоплених ними працівників становила 6 343,3 тис. осіб, або 77,3 % облікової кількості штатних працівників, що на 1,2 в.п. вище рівня охоплення у 2014 р.

Залежно від виду економічної діяльності спостерігається диференціація рівня охоплення колективними договорами. Так, найбільший відсоток цього показника спостерігається у водопостачанні, каналізації, поводженні з відходами, металургійному виробництві, виробництві готових металевих виробів, крім машин та устаткування, виробництві хімічних речовин і хімічної продукції, у закладах освіти, охорони здоров'я й надання соціальної допомоги, постачанні електроенергії, газу, пари та кондиційованого повітря, на підприємствах із виробництва автотранспортних засобів, причепів і напівпричепів та інших транспортних засобів, добування кам'яного й бурого вугілля (більше 88 % облікової кількості штатних працівників), найменший – в оптовій та роздрібній торгівлі, ремонті автотранспортних засобів і мотоциклів, тимчасовому розміщуванні й організації харчування, наданні інших видів послуг, у сфері операцій із нерухомим майном, будівництві, сфері інформації та телекомунікацій, адміністративного та допоміжного обслуговування, на підприємствах із виготовлення виробів із деревини, виробництва паперу й поліграфічної діяльності, у фінансовій та страховій діяльності (33,9–58,2 %) [10].

Науково-методичні рекомендації щодо ре-

гулювання доходів у контексті забезпечення якості життя повинні включати:

- дотримання конституційних прав і свобод людини на працю, що дозволить заробітній платі як складовій доходів відігравати ту роль, яку вона повинна виконувати в реалізації соціальних прав людини й, передусім, його права на працю;
- забезпечення підвищення ціни робочої сили з метою самодостатнього та якісного її відтворення за рахунок демократичного регулювання з урахуванням кваліфікації працівника, умов і складності праці, співставлення попиту та пропозиції на ринку праці;
- забезпечення індивідуалізації в організації заробітної плати, посилення її залежності від рівня ефективності праці, підвищення професійної кваліфікації, складності, умов праці та відповідальності працівника за результати праці, творчого характеру праці, що сприятиме зростанню трудової активності, підвищить мотивацію до ефективної праці;
- застосування сучасних мотиваційних і стимулюючих механізмів високопродуктивної праці, зокрема визначення розмірів заробітної плати через оцінку особистого внеску та ділових якостей працівника;
- удосконалення соціального діалогу на рівні підприємств у контексті регулювання соціально-трудова відносин та управління кадровою безпекою.

Висновки із зазначених проблем і перспективи подальших досліджень у поданому напрямку. Отже, запропоновані аспекти регулювання доходів сприятимуть забезпеченню соціального діалогу, гідної праці та її оплати, підвищенню якості життя населення.

ЛІТЕРАТУРА

1. Економіка праці та соціально-трудова відносини : підручник / [А. М. Колот, О. А. Грішнова, О. О. Герасименко та ін.] ; за наук. ред. А. М. Колота. – Київ : КНЕУ, 2009. – 711 с.
2. Енциклопедія [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.ru.wikipedia.org>

- (дата звернення: 31.09.16). – Назва з екрана.
3. Донченко О. Соціальне самопочуття і якість життя з точки зору теорії психофакталів [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://prognosis.kiev.ua> (дата звернення: 31.09.16). – Назва з екрана.
  4. Дробишева В. В. Интегральная оценка качества жизни населения региона / В. В. Дробишева, Б. И. Герасимов. – Тамбов : Издательство ТГТУ, 2004. – 358 с.
  5. Елисева И. И. Социология / И. И. Елисева. – Москва : ЕКОС, 2003. – 656 с.
  6. Людський розвиток регіонів України : монографія / за ред. Е. М. Лібанової. – Київ : Ін-т демографії та соціальних досліджень НАН України, 2007. – 328 с.
  7. Попов С. И. Проблема качества жизни в современной идеологической борьбе / С. И. Попов. – Москва : Политиздат, 1977. – 257 с.
  8. Петропавлова Г. П. Методология и современное состояние развития качества жизни в российской действительности / Г. П. Петропавлова // Материалы IV региональной научно-практической конференции «Управление качеством: теория и современная практика». – Ростов на Дону : РГСУ «РИНХ», 2003. – С. 52–55.
  9. Тарабановський В. І. Теоретико-методичні засади управління якістю життя територіальної громади на прикладі великого міста : автореферат дис. канд. наук з держ. упр. / В. І. Тарабановський ; Донецьк. держ. ун-т упр. – Донецьк, 2009. – 20 с.
  10. Праця України у 2015 році : статистичний збірник: [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.ukrstat.gov.ua/druk/publicat/kat_u/publ11_u.htm (дата звернення: 31.09.16). – Назва з екрана.
  2. Entsiklopediia [Encyclopedia]. (n.d.). <http://www.ru.wikipedia.org> Retrieved from <http://www.ru.wikipedia.org> (accessed 31 September 2016) [in Ukrainian].
  3. Donchenko, O. Sotsialne samopochuttia i yakist zhyttia z tochky zoru teorii psykhofaktaliv [Social well-being and quality of life in terms of psychofaktal theory]. Retrieved from <http://prognosis.kiev.ua> (accessed 31 September 2016) [in Ukrainian].
  4. Drobisheva, V. V. & Gerasimov, B. I. (2004). *Integral'naja oценка kachestva zhizni naselenija regiona [Integral assessment of the quality of life of the population of the region]*. Tambov: Izdatel'stvo TGTU [in Russian].
  5. Eliseeva, I. I. (2003). *Sociologija [Sociology]*. Moscow : EKOS [in Russian].
  6. Libanova, E. M. (Ed.). (2007). *Liudskyi rozvytok rehioniv Ukrainy [Human development of Ukraine regions]*. Kyiv : In-t demohrafii ta sotsialnykh doslidzhen NAN Ukrainy [in Ukrainian].
  7. Popov, S. I. (1977). *Problema kachestva zhizni v sovremennoj ideologicheskoy bor'be [The problem of the quality of life in the contemporary ideological struggle]*. Moscow: Politizdat [in Russian].
  8. Petropavlova, G. P. (2003). Metodologija i sovremennoe sostojanie razvitija kachestva zhizni v rossijskij dejstvitel'nosti [Methodology and the current state of development of the quality of life in the Russian reality]. Proceedings from *IV regional'na nauchno-prakticheskaya konferenciya «Upravlenie kachestvom: teorija i sovremennaja praktika» – IV regional scientific and practical conference «Quality management: theory and modern practice»*. (pp. 52–55). Rostov na Donu: RGSU «RINH» [in Russian].
  9. Tarabanovskiy, V. I. (2009). Teoretyko-metodychni zasady upravlinnia yakistiu zhyttia terytorialnoi hromady na prykladi velykoho mista [Theoretical and methodological principles of quality of life management of a territorial community on the example of a large city].

REFERENCES

1. Kolot, A. M., Hrishnova, O. A. & Herasymenko O. O. et al. (2009). *Ekonomika pratsi ta*

ples of quality management in local community life example of a big city]. *Extended abstract of candidate's thesis*. Donetsk : Donets. derzh. un-t upr [in Ukrainian].

zbirnyk [Labor Ukraine in 2015: Statistical Yearbook]. (n.d.). http://www.ukrstat.gov.ua/druk/publicat/kat_u/publ11_u.htm Retrieved from http://www.ukrstat.gov.ua/druk/publicat/kat_u/publ11_u.htm (accessed 31 September 2016) [in Ukrainian].

10. Pratsia Ukrainy u 2015 rotsi: statystychnyi

Т. А. Костышина, доктор экономических наук, профессор; **А. А. Кравченко** (Высшее учебное заведение Укоопсоюза «Полтавский университет экономики и торговли»). **Регулирование доходов как фактор обеспечения качества жизни населения.**

Аннотация. Целью статьи является исследование проблем регулирования доходов в контексте обеспечения качества жизни населения. **Методика исследования.** Решение поставленных в статье задач осуществлено с помощью таких общенаучных и специальных методов исследования: анализа и синтеза, систематизации и обобщения, диалектического подхода. **Результаты.** Статья посвящена некоторым аспектам формирования и регулирования доходов в контексте обеспечения социального диалога, достойного труда и его оплаты, качества жизни населения. Рассмотрена дефиниция «качество жизни населения» с различных научных точек зрения, проанализирована динамика количества занятого населения, мобильности рабочей силы, состояния оплаты труда и выполнения требований коллективно-договорного регулирования социально-трудовых отношений. **Практическая значимость результатов исследования.** Предложенные аспекты регулирования доходов будут способствовать обеспечению социального диалога, достойного труда и его оплаты, повышению качества жизни населения.

Ключевые слова: доходы, качество жизни, социальный диалог, оплата труда, достойный труд, социально-трудовые отношения.

T. Kostyshyna, Doctor of Economics, Professor; **O. Kravchenko** (Poltava University of Economics and Trade). **Regulation of incomes as a factor of the population life quality ensuring.**

Summary. The aim of the article is to study the problems of income regulation in the context of the of population life quality ensuring. **Methodology of research.** The objectives of the article implemented by using the following general and specific research methods: analysis and synthesis, systematization and generalization, dialectical approach. **Findings.** The article is devoted to certain aspects of the formation and regulation of incomes in the context of social dialogue, decent work and its pay, quality of life. We consider the definition of "quality of life" from different scientific viewpoints, analyzes the dynamics of the number of employed persons, labor mobility, wage status and compliance with collective-contractual regulation of social and labor relations. **Practical value.** Proposed aspects of income regulation will contribute to ensuring social dialogue, decent work and its payment, improving of the population life quality.

Keywords: income, some living, wages, social dialogue, decent work, social and labor relations.

Стаття надійшла 2 листопада 2016 року.